

Лемоні Снікет

ЛИХО ТА Й ГОДІ

**ЗМІІНА
ЗАЛА**

ТЕРНОПІЛЬ
БОГДАН

ББК 84.7(Спо)
С53

Lemony Snicket. The Bad Beginning
Copyright © 1999 by Lemony Snicket
All rights reserved

Опубліковано за згодою
з HarperCollins Children's Books,
відділенням HarperCollins Publishers, Inc.

Переклад з англійської
Анатолія Онишка

Ілюстрації Яни Гавриш

Снікет Л.

С53 Зміїна зала: Повість / Пер. з англ. А. Онишка —
Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. — 192 с. —
(Серія “Лихо та й годі”)

ISBN 966-692-701-2

“Зміїна зала” — друга книга всесвітньо відомого циклу “Лихо та й годі” американського письменника Лемоні Снікета. В ній ми знову зустрічаємо трьох сиріток Бодлерів, котрим страшенно не таланить.

ББК 84.7(Спо)

*Охороняється законом про авторське право. Жодна частина даного видання
не може бути використана чи відтворена в будь-якому вигляді
без дозволу автора перекладу чи видавництва.*

ISBN 966-692-740-3 (серія)
ISBN 966-692-701-2 (укр.)

© Онишко А., переклад, 2005
© Навчальна книга – Богдан,
художнє оформлення, 2005

Любий читачу,

якщо ви взяли цю книжку з надією знайти в ній якусь просте й радісне читво, то, побоююся, ви тримаєте в руках зовсім не те, що вам потрібно. Історія ця, втім, попервах може здаватися веселою, приміром, коли малі Бодлери проводять час у товаристві деяких вельми цікавих рептилій і легковажного дядечка...

Але не плакайте марних надій! Якщо ви вже бо-дай щось знаєте про нещасливих дітей Бодлерів, то мусите знати і те, що навіть приємні події проводять їх тією самою дорогою — до лиха.

Насправді ж, на сторінках книги, яку ви оце тримаєте в руках, трьом сиротам доведеться пережити автомобільну аварію, нестерпний запах, смертельну змію, довгий ніж, велику бронзову лампу і повернення особи, яку вони вже ніколи не сподівалися побачити.

Я зобов'язаний описати всі ці трагічні події, але ваша воля покласти цю книгу назад на полицю і пошукати собі щось веселіше.

З усією належною повагою

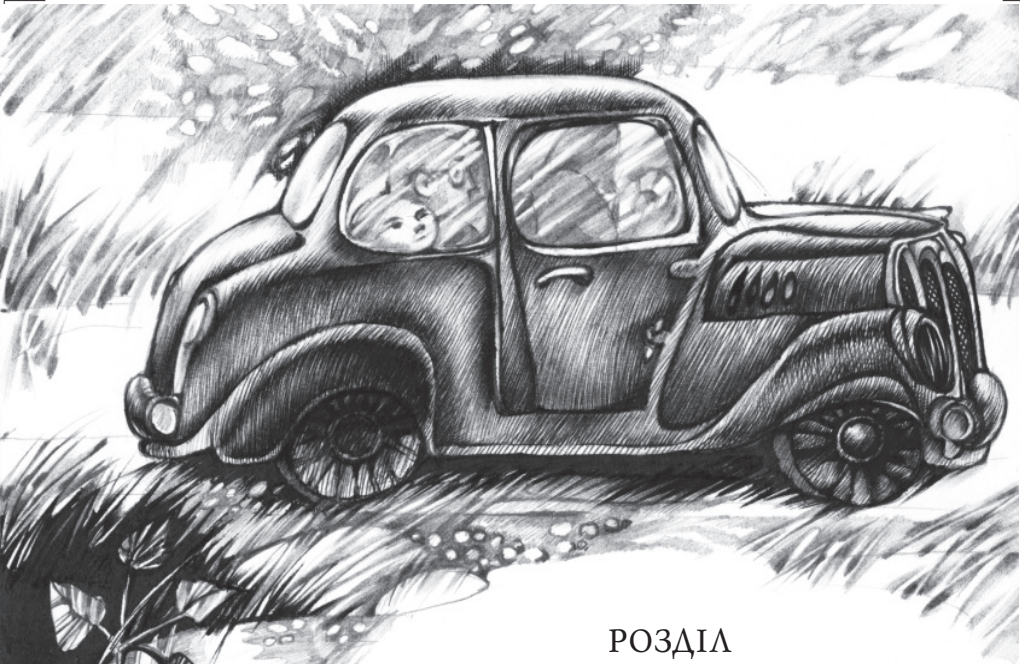
Лемоні Снікет

Lemony Snicket

Присвячується Беатріс:

Моя любов до тебе житиме вічно.

Тобі самій, на жаль, це не вдалося.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Так званий Паскудний Путівець, який прямує повз Імлисту Гавань до містечка Нудного, можна вважати, певно, найгідкішою дорогою в світі. Паскудний Путівець пролягає через нудотно-сірі поля, посеред яких животіє жменька миршавих яблунь, що родять такими кислицями, від одного вигляду яких ще-

лепи судомить. Паскудний Путівець перетинає Похмуру Річку, яка на дев'ять десятих складається з намулу і в якій водиться надзвичайно огидна риба. Далі Путівець огинає фабрику з переробки хрону, тож над цілою тамтешньою округою висить нестерпний їдкий запах.

Мені дуже прикро починати цю розповідь з того, що сирітки Бодлери їдуть по такій бридкій дорозі і що далі їм буде тільки гірше. З-поміж усіх людей, яким судилося гірке існування (а таких, як нам відомо, на світі чимало), малим Бодлерам перепало чи не найбільше — це означає, що їм довелося пережити події навіть жахливіші, ніж можуть собі уявити інші безталанники. Страшна пожежа забрала у них і рідну домівку, і любих батьків. Такої біди людині вистачить на все життя, проте цього разу то був лише недобрий початок. Після пожежі дітей відправили жити до далекого родича, що звався Графом Олафом, — і то була жахлива і страшенно жадібна людина. Батьки малих Бодлерів були заможними й залишили по собі величезні статки, які мали би перейти до дітей після того, як

Вайлет досягне повноліття, але Граф Олаф настільки запалився думкою прибрати це багатство до своїх брудних лап, що замислив підступний диявольський план, згадка про який і досі навіює мені нічні кошмари. Графа Олафа схопили на гарячому, але він устиг накивати п'ятами, заприсягнувшись, що рано чи пізно таки допадеться до бодлерівського капіталу. Вайлет, Клаусові і Сонечку ще й досі ввижаються в жахливих сновидіннях очі Графа Олафа, що палають жадібним вогнем, його кошлата брова, а найбільше — вирячена зіниця, витатуйована на кісточці ноги. Здавалося, що це око пильно стежить за бідними сиротами Бодлерами, куди б вони не подалися.

Отож мушу вас попередити: якщо ви взяли до рук цю книжку, сподіваючись дізнатися, що тепер малі Бодлери живуть щасливо, то краще вам її закрити й почитати що-небудь інше. Бо Вайлет, Клаус і Сонечко сидять у маленькому тісному автомобілі і, дивлячись крізь вікна на Паскудний Путівець, їдуть назустріч іще більшим поневірянням та злигодням. Похмура Річка і фабрика з переробки хрону — то лише перші неприємні

враження в низці трагічних і прикрих епізодів, при згадці про які моє чоло спохмурюється, а на очі набігають сльози.

За кермом автомобіля сидів містер По, друг сім'ї Бодлерів, який працював у банку і повсякчас кахикав. Батьки сиріт призначили його виконавцем своєї духівниці, відтак саме він вирішив, що після всіх поневірянь, яких діти зазнали у домі Графа Олафа, їх слід передати під опіку далекого родича, котрий мешкав у селі.

— Даруйте за незручності, — сказав містер По, кашляючи в білий носовичок, — але моя нова машина занадто мала. У ній не знайшлося місця для жодної з ваших валіз. Але за тиждень я повернуся і привезу їх.

— Дякую вам, — сказала Вайлет. Їй виповнилося чотирнадцять, і вона була найстаршою з-поміж дітей Бодлерів.

Усі, хто знав Вайлет, одразу помітили би, що думає вона зовсім не про слова містера По: адже своє довге волосся вона підв'язала стрічкою, щоб не спадало на очі. Вайлет була винахідницею і завжди отак підв'язувала волосся, коли обмірковувала свої винаходи. Це допомагало їй виразно уявляти різні

коліщата, пружини і троси, з яких складалася більшість її творинь.

— Гадаю, що після життя в місті, — продовжував містер По, — сільська місцевість стане для вас приємною переміною. А ось і поворот! Ми майже приїхали.

— Це добре, — незворушно зауважив Клаус.

Багатьох людей поїздка в авто втомлює, от і Клаусові наразі було доволі нудно, а до того ж він шкодував, що не має з собою книжки. Клаус любив читати і в свої неповні дванадцять років прочитав книжок більше, ніж деякі люди прочитують за все своє життя. Інколи він читав уночі — траплялося навіть, що Клаус засинав із книжкою в руках і з окулярами на носі.

— Гадаю, що доктор Монтгомері вам сподобається, — сказав містер По. — Він багато подорожував і може розповісти вам чимало цікавого. Я чув, що в його будинку повно речей, які він понавозив звідусіль, де йому довелося побувати.

— Бекс! — вигукнула Сонечко.

Сонечко, наймолодша з-поміж юних Бодлерів, здебільшого спілкувалася саме так, як зрештою

властиво багатьом малятам. По суті, за винятком тих випадків, коли вона кусала все, що їй заманеться, своїми чотирма дуже гострими зубками, Сонечко весь час викрикувала щось коротке й уривчасте. Часто було дуже важко збагнути, що саме вона має на думці. Цього разу вона, либонь, хотіла сказати щось на кшталт: “Я дуже хвилююся перед зустріччю з новим родичем”. Утім, хвилювалися усі троє сиріт.

— А ким саме доводиться нам доктор Монтгомері? — поцікавився Клаус.

— Доктор Монтгомері... стривайте, дайте подумати... брат дружини брата у других вашого покійного батька. Еге ж, наче так. Ваш родич — учений і отримує від уряду величезні гроші, хоча я, на жаль, не знаю, якою саме наукою він займається. — Містера По, як банківського працівника, насамперед цікавили гроші.

— А як нам до нього звертатися? — спитав Клаус.

— Вам належить називати його доктором Монтгомері, — відповів містер По, — хіба що він сам запропонує називати його просто Монтгомері. А оскільки Монтгомері — це його

ім'я та прізвище, то, по суті, майже однаково, як до нього звертатися.

— Тобто його звати Монтгомері Монтгомері? — посміхаючись, перепитав Клаус.

— Так, і, наскільки мені відомо, це для нього доволі дражливе питання, так що не варто іронізувати з цього приводу, — зауважив містер По, покахикуючи в носовичок. — До речі, “іронізувати” означає “насміхатися”.

Клаус зітхнув.

— Я *знаю*, що означає слово “іронізувати”.

Клаус, звісно, знав не тільки значення слова, а й те, що насміхатися з чийогось імені — принаймні нечемно. Проте хлопчині не хотілося пояснювати все це містерові По. Нічого не вдієш: іноді люди вважають, що коли сироти нещасні, то разом і недоумкуваті.

Вайлет також зітхнула й розв'язала стрічку. Вона намагалася придумати пристрій, який би відганяв від носа пахощі хрону, але надто хвилювалася перед зустріччю з доктором Монтгомері і не могла зосередитися.

— Отже, ви не знаєте, якою наукою він займається? — спитала дівчина. Їй спало на

думку, що доктор Монтгомері може мати лабораторію, і це було б дуже доречно.

— Ні, так не знаю, — зізнався містер По. — Я був надто заклопотаний вашими справами і не мав часу на балачки. А ось і будинок. Ми на місці!

Містер По повернув на круту, посипану жорствою дорогою, що вела до величезної кам'яниці. Обабіч квадратних дверей, зроблених із темного дерева, височіло кілька колон, що підтримували портик. Вхід до кам'яниці освітлювали вмуровані в стіну світильники у формі смолоскипів. Вони й досі яскраво горіли, незважаючи на те, що ранкове сонце підбилося вже доволі височенько. Над дверима тяглося кілька рядів квадратних вікон, і більшість із них були відчинені навстіж назустріч бризові. Але найдивовижнішим було те, що діти побачили перед будинком, — просторий, добре доглянутий лужок із високими, тонкими кущами, обриси яких здалися сиротам доволі химерними. Коли ж машина містера По нарешті зупинилася, Бодлери побачили, що кущі на галявині підстрижені у вигляді

змій: змій довгих, змій коротких, змій із висолопленими язиками, змій із роззявленими пащами, у яких стриміли грізні зелені зуби. Змії були такими моторошними, що Вайлет, Клаус і Сонечко не одразу відважилися пройти повз них до будинку.

Містер По йшов попереду і, здається, взагалі не звертав на куші жодної уваги — можливо, тому, що в цю мить він роздавав дітям останні настанови:

— Клаусе, не задавай одразу надто багато запитань. Вайлет, де твоя стрічка? Мені здається, що з нею ти виглядаєш пристойніше. І, будь ласка, пильнуйте, щоби Сонечко не вкусила доктора Монтгомері! Це може зіпсувати перше враження.

Містер По зробив крок до дверей і подзвонив. Такого гучного дзвінка дітям ще не доводилося чути. За якусь мить всередині кам'яниці почулися кроки. Вайлет, Клаус і Сонечко перезирнулися. Вони, звісно, не могли знати, що невдовзі на їхню безталанну сімейку чигають нові поневіряння, і все ж зараз їм було якось ніяково.

“Чи добра людина цей доктор Монтгомері? — думали вони. — Чи буде він принаймні кращим від Графа Олафа? А що коли новий опікун виявиться ще гіршим?”

Двері зарипіли і поволі відчинилися. Сироти Бодлери, затамувавши подих, зазирали до темного передпокою. На підлозі вони побачили темно-червоний килим. Під стелею побачили велику люстру з кольорового скла. Посеред стіни побачили велику картину, на якій олійними фарбами були зображені дві переплетені змії. А де ж сам доктор Монтгомері?

— Агов! Є тут хто-небудь? — покликав містер По. — Алло!

— Алло, алло, алло! — голосно прогуло у відповідь, і з-за дверей з'явився невисокий опасистий чоловік із повнощоким червоним обличчям. — Я ваш дядечко Монті, і ви завітали саме вчасно! Я щойно закінчив пекти кокосовий торт із кремом.

